

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om miljöskadefonden och av vissa lagar och en förordning som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om miljöskadefonden, lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen, lagen om Finansinspektionen och statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Genom propositionen preciseras övergångsbestämmelserna om oljeskyddsfonden och miljöskadeförsäkringen i lagen om miljöskadefonden. De föreslagna ändringarna gäller behandlingen av oljeskyddsfondens sista bokslut, det vill säga bokslutet för 2024, samt tillämpningen av bestämmelserna om Miljöförsäkringscentralen och miljöförsäkringsnämnden under övergångsperioden. I övergångsbestämmelserna om miljöskadeförsäkring föreslås också vissa andra ändringar och preciseringar.

I lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen, lagen om Finansinspektionen och statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna görs ändringar av teknisk karaktär i anslutning till ikraftträdandet av lagen om miljöskadefonden.

Lagen om ändring av lagen om miljöskadefonden avses träda i kraft den 1 december 2024. Lagen om upphävande av 68 § 2 mom. 3 punkten i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen, lagen om upphävande av 5 § 15 punkten i lagen om Finansinspektionen och statsrådets förordning om upphävande av 7 § 11 punkten i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna avses träda i kraft den 1 januari 2025. Det föreslås att förordningen om miljöförsäkringsnämnden förblir i kraft till och med den 14 juni 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
3 Målsättning	5
4 De viktigaste förslagen och deras konsekvenser	5
5 Alternativa handlingsvägar	6
6 Remissvar	6
7 Specialmotivering	6
7.1 Lagen om ändring av lagen om miljöskadefonden	6
7.2 Lagen om upphävande av 68 § 2 mom. 3 punkten i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen	8
7.3 Lagen om upphävande av 5 § 15 punkten i lagen om Finansinspektionen	8
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag.....	8
9 Ikraftträdande	9
8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	9
LAGFÖRSLAG	10
om ändring av lagen om miljöskadefonden	10
om upphävande av 68 § 2 mom. 3 punkten i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen.....	11
Lag om upphävande av 5 § 15 punkten i lagen om Finansinspektionen.....	12
BILAGA	13
PARALLELLTEXT	13
FÖRORDNINGSUTKAST	16
om upphävande av 7 § 11 punkten i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna	16

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Miljöskadefonden är en ny fond utanför statsbudgeten. Fondens verksamhet inleds den 1 januari 2025 (lagen om miljöskadefonden, 1262/2022). De nuvarande subsidiära ersättningssystemen, det vill säga oljeskyddsfonden (lagen om oljeskyddsfonden, 1406/2004) och den obligatoriska miljöskadeförsäkringen (lagen om miljöskadeförsäkring, 81/1998), upphör när miljöskadefondens verksamhet inleds.

I propositionen föreslås det att övergångsbestämmelserna om oljeskyddsfonden och miljöskadeförsäkringen i lagen om miljöskadefonden preciseras. I propositionen föreslås det vidare att det i annan lagstiftning upphävs vissa hänvisningar till lagen om oljeskyddsfonden och lagen om miljöskadeförsäkring, som ska upphävas. De föreslagna ändringarna är huvudsakligen av teknisk karaktär.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. De preciseringsbehov som behövs i övergångsbestämmelserna har utretts i samarbete med oljeskyddsfondens styrelse samt social- och hälsovårdsministeriet, Miljöförsäkringscentralen och Finanssiala ry. Utkastet till regeringsproposition var på remiss...

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Lagen om miljöskadefonden träder i kraft den 1 januari 2025. Genom lagen upphävs lagen om oljeskyddsfonden och lagen om miljöskadeförsäkring, som gäller de nuvarande ersättningssystemen.

I övergångsbestämmelserna om oljeskyddsfonden i lagen om miljöskadefonden (37 §) föreskrivs det till exempel om oljeskyddsfondens medel och om behandlingen och avgörandet av ärenden som är anhängiga i oljeskyddsfonden när fondens verksamhet upphör. Övergångsbestämmelserna behöver preciseras för att oljeskyddsfondens styrelse ska kunna behandla och godkänna fondens bokslut för det sista verksamhetsåret, det vill säga 2024. Godkännandet av bokslutet i förfarandet enligt lagen om oljeskyddsfonden förutsätter bland annat att bestämmelserna om fondens styrelse och personal samt bokföring, betalningsrörelse och bokslut samt revision i lagen om oljeskyddsfonden tillämpas ännu 2025.

I övergångsbestämmelserna om miljöskadeförsäkring i lagen om miljöskadefonden (38 §) föreskrivs det bland annat om framställande av anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring under den övergångsperiod som följer på ikraftträdandet av lagen om miljöskadefonden. Enligt övergångsbestämmelserna ska anspråk på ersättning riktas till försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen senast inom fem år efter ikraftträdandet av lagen om miljöskadefonden, det vill säga senast den 31 december 2029. Behandlingen av ett ersättningsärende kan fortsätta också efter 2029, i synnerhet om anspråket på ersättning framställs först i slutet av 2029. Avsikten är att Miljöförsäkringscentralens verksamhet ska fortsätta till dess att det sista anspråket på ersättning till försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft. Ett anspråk på ersättning kan efter den avsedda tidsfristen på fem år senast den 31 december 2034 framställas till miljöskadefonden.

Övergångsbestämmelserna om miljöskadeförsäkring behöver preciseras för att tillämpningen av vissa bestämmelser i lagen om miljöskadeförsäkring som gäller Miljöförsäkringscentralen och dess medlemmars ansvar (6 §) samt centralens förvaltning och tillsyn över centralen (7 §)

ska fortsätta under övergångsperioden trots upphävandet av lagen i fråga. I övergångsbestämmelserna ska det också beaktas att fram till den tidpunkten ska också tillämpas 18 § 4 mom. i lagen om miljöskadeförsäkring som gäller Finansinspektionens behörighet att besluta att det i ersättning tills vidare ska utbetalas endast en del av den fulla ersättningen. Detta gäller situationer där det på grundval av redan kända skadefall är sannolikt att ersättningen måste sänkas på grund av att det maximala ersättningsbeloppet överskrids. I övergångsbestämmelserna föreslås det också en bestämmelse om sökande av ändring i beslut av miljöskadefondens styrelse som gäller anspråk på ersättning som grundar sig på lagen om miljöskadeförsäkring (38 § 3 mom. i lagen om miljöskadefonden). Bestämmelser om sökande av ändring i andra beslut av fondens styrelse som gäller ersättning finns i 31 § i lagen om miljöskadefonden.

I övergångsbestämmelserna om miljöskadeförsäkringen föreslås också ett förtydligande av miljöförsäkringsnämndens ställning under övergångsperioden. Nämnden finns i anslutning till Miljöförsäkringscentralen och dess uppgift är att till den som kräver eller krävs på ersättning med stöd av lagen om miljöskadeförsäkring ge rekommendationer om ersättning för miljöskador (22 § i lagen om miljöskadeförsäkring). Nämnden har inrättats för att förenhetliga ersättningspraxis i fråga om miljöskador (RP 82/1997 rd). Talan som gäller ersättning kan väckas vid tingsrätten först efter det att miljöförsäkringsnämnden har yttrat sig om försäkringsgivarens eller Miljöförsäkringscentralens ersättningsbeslut (23 § i lagen om miljöskadeförsäkring). Nämnden utnämns av statsrådet (1 § i förordningen om miljöförsäkringsnämnden (1177/1998)). Nämndens pågående treårsperiod löper ut den 14 juni 2026, men det föreskrivs inte i övergångsbestämmelserna om miljöskadeförsäkringen om nämndens fortsatta verksamhet efter det att lagen om miljöskadefonden har trätt i kraft den 1 januari 2025.

Skador som ersätts från miljöskadeförsäkringen och kostnader för bekämpning och återställande har förekommit rätt litet jämfört med det som uppskattades då systemet etablerades. Miljöförsäkringscentralen har efter ikraftträdandet av lagen om miljöskadeförsäkring, från ingången av 1999 till utgången av 2023, slutgiltigt avgjort tio skadeanmälningar. Miljöförsäkringsnämnden har under sin verksamhetstid behandlat fem olika skadefall, av vilka två har behandlats två gånger. Antalet fall som kommer till nämnden för behandling efter utgången av nämndens pågående mandatperiod (den 14 juni 2026) bedöms vara litet. Nya tillsättanden av nämnden för upprepade treårsperioder tills det sista eventuella ärende som ska föras till nämnden för behandling kommit fram skulle innebära att nämndens verksamhet eventuellt fortsätter ännu på 2030-talet på grund av, enligt uppskattning, få enskilda fall. Även om behandlingen i nämnden också ligger i ändringssökandens intresse, bland annat på grund av att behandlingen är avgiftsfri, finns det med tanke på förenhetligandet av ersättningspraxis eller någon annan grund inget nödvändigt behov av att fortsätta nämndens verksamhet efter den pågående mandatperioden och av de lagstiftningsåtgärder och administrativa arrangemang som behövs för detta. I vilket fall som helst ska en talan om ersättning kunna väckas oberoende av om nämnden har yttrat sig om ersättningsbeslutet eller inte. Rätten att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol som är behörig enligt lag ingår i rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen (GrUU 70/2018 rd, tryggheten av patientförsäkringens primära ställning krävde inte begränsningar i domstolens möjlighet att behandla ett ersättningsärende. Ett yrkande på ersättning kunde inte prövas om inte Patientförsäkringscentralen vägrat att betala ut det skadestånd som yrkats.).

I övergångsbestämmelserna om miljöskadeförsäkringen behövs också vissa andra ändringar som gäller tillämpningen av lagen om miljöskadeförsäkring under övergångsperioden. Gottgörelse som ska betalas till följd av försummelse av försäkringsskyldigheten före upphävandet av lagen om miljöskadeförsäkring ska kunna påföras ännu efter det att lagen om miljöskadefonden har trätt i kraft den 1 januari 2025. Försäkringsskyldigheten gäller till utgången av 2024, men försummelser i att uppta försäkring kan framkomma först senare, med en fördröjning på också

över ett år. Dessutom förtydligar de tekniska korrigeringsarna av ordalydelsen i övergångsbestämmelsernas första moment tillämpningsområdet för bestämmelsen.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att förtydliga och precisera övergångsbestämmelserna i lagen om miljöskadefonden. Propositionens syfte är vidare att i annan lagstiftning upphäva vissa hänvisningar till lagen om oljeskyddsfonden och lagen om miljöskadeförsäkring, vilka upphävs den 1 januari 2025.

4 De viktigaste förslagen och deras konsekvenser

I propositionen föreslås det att övergångsbestämmelserna om oljeskyddsfonden (37 §) i lagen om miljöskadefonden kompletteras med hänvisningar till tillämpningen av bestämmelserna om oljeskyddsfondens styrelse och personal, styrelsens uppgifter, bokföring, betalningsrörelse och bokslut samt revision i lagen om oljeskyddsfonden till dess att oljeskyddsfondens sista bokslut, det vill säga bokslutet för 2024, har behandlats. För behandlingen av bokslutet ska mandatperioden för medlemmarna i oljeskyddsfondens styrelse fortsätta till och med den 30 april 2025. Under övergångsperioden ska också tillämpas 28 § om tjänsteansvar och tillämpningen av bestämmelserna om allmän förvaltning i lagen om oljeskyddsfonden samt vissa bestämmelser om oljeskyddsfondens styrelse och personal i statsrådets förordning om oljeskyddsfonden (1409/2004).

I 1 mom. i övergångsbestämmelserna om miljöskadeförsäkring i lagen om miljöskadefonden (38 §) föreslås tekniska korrigeringar av ordalydelsen. Till övergångsbestämmelserna fogas ett nytt 2 mom. där det konstateras att vissa bestämmelser som gäller Miljöförsäkringscentralens och dess medlemmars ansvar samt Miljöförsäkringscentralens förvaltning samt tillsynen över centralen ska tillämpas under den övergångsperiod som avses i lagen om miljöskadefonden. Det föreslås också att det till bestämmelsen fogas en hänvisning till Finansinspektionens behörighet att besluta att det i ersättning tills vidare ska betalas endast en del av den fulla ersättningen, om det på grundval av redan kända skadefall är sannolikt att ersättningen måste sänkas på grund av att det maximala ersättningsbeloppet överskrids. Tillämpningen av bestämmelsen om detta ska fortgå under övergångsperioden. I det nya 3 mom. som föreslås i övergångsbestämmelserna föreskrivs det om tillämpningen av 9 § i lagen om miljöskadeförsäkring, som gäller försummelse av försäkringsskyldigheten, till dess att eventuella försummelser under de sista åren av försäkringssystemets giltighet bedöms ha framkommit, det vill säga till och med den 31 december 2026. I det nya 4 mom. som föreslås i övergångsbestämmelserna föreskrivs det om miljöförsäkringsnämnden och dess verksamhet under övergångsperioden. Det föreslås att nämndens verksamhet upphör efter utgången av den pågående mandatperioden, det vill säga den 14 juni 2026. I propositionen föreslås det att efter ikraftträdandet av lagen om miljöskadefonden ska talan som gäller ersättning enligt 23 § i lagen om miljöskadeförsäkring kunna väckas vid tingsrätten, oberoende av om Miljöförsäkringsnämnden har yttrat sig om ersättningsbeslutet eller inte. Det föreslås att förordningen om miljöförsäkringsnämnden förblir i kraft tills nämndens mandatperiod löper ut. I övergångsbestämmelsernas sista moment infogas en bestämmelse om sökande av ändring i fondstyrelsens beslut om anspråk på ersättning som grundar sig på lagen om miljöskadeförsäkring.

De ändringar som föreslås i propositionen är i huvudsak preciseringar och kompletteringar av teknisk karaktär i övergångsbestämmelserna i lagen om miljöskadefonden, och de bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Rätten att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol som är behörig enligt lag ingår i rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen (GrUU 70/2018 rd). Detta främjas av förslaget att det för väckande av talan om ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring inte ska förutsättas ett yttrande av miljöförsäkringsnämnden. Rättsskyddskraven enligt 21 § i grundlagen uppfylls också genom den bestämmelse som fogas till 38 § 3 mom. i den gällande lagen om miljöskadefonden och som gäller sökande av ändring i beslut av fondens styrelse i fråga om anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring.

5 Alternativa handlingsvägar

Inga andra alternativ för genomförandet. De ändringar som föreslås i propositionen är i huvudsak preciseringar av teknisk karaktär i övergångsbestämmelserna i lagen om miljöskadefonden.

6 Remissvar

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ändring av lagen om miljöskadefonden

37 §. Övergångsbestämmelser som gäller oljeskyddsfonden. Syftet med det nya 6 mom. är att göra det möjligt att behandla oljeskyddsfondens bokslut för 2024 i enlighet med lagen om oljeskyddsfonden. Detta förutsätter att bestämmelserna om verksamheten för oljeskyddsfondens styrelse och personal, liksom även bestämmelserna om bokföring, betalningsrörelse, bokslut och revision, kan tillämpas våren 2025 till dess att oljeskyddsfondens sista bokslut har behandlats i enlighet med lagen om oljeskyddsfonden. Bestämmelsen om oljeskyddsfondens generalsekreterare ska gälla till utgången av april, det vill säga till och med den 30 april 2025. Generalsekreteraren kan därvid slutföra de praktiska åtgärderna i anslutning till bokslutet, såsom att lägga fram bokslutet för behandling i statsrådets finansutskott samt kontrollera att miljöministeriets ställningstagande till bokslutet har inkommit inom utsatt tid.

I det nya 7 mom. föreskrivs det om mandattiden för medlemmarna i oljeskyddsfondens styrelse, som normalt är tre år i sänder. Mandattiden upphör nu dock redan när oljeskyddsfondens bokslut för 2024 har godkänts och miljöministeriet har gett sitt eget ställningstagande till bokslutet före utgången av april, det vill säga senast den 30 april 2025.

38 §. Övergångsbestämmelser som gäller miljöskadeförsäkringen. Avsikten är att i 1 mom. konstatera vilka bestämmelser som ska tillämpas på ersättning för miljöskada som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om miljöskadeförsäkring och som orsakats före ikraftträdandet av lagen om miljöskadeförsäkring samt på ersättning för kostnaderna för avvärjande av en sådan skada och för återställande av miljön. Ordalydelsen i momentet korrigeras i enlighet med detta. Bestämmelser om ersättning för skador och kostnader finns i 5 § 1 mom. (försäkringsgivarens ansvar) i lagen om miljöskadeförsäkring, i 6 § (Miljöförsäkringscentralens och dess medlemmars ansvar) i den lagen och i 3 kap. om ersättningar i samma lag. Bestämmelser om rätten att få upplysningar för utredning av ersättningsärenden finns i 24 § i lagen om miljöskadeförsäkring och bestämmelser om tystnadsplikt i anslutning till behandlingen av ersättningsärenden i 25 § i den lagen. Däremot upphör tillämpningen av bestämmelsen om fördelningssystemet (21 a §) i 3 kap. om ersättningar i lagen om miljöskadeförsäkring när lagen om miljöskadeförsäkring upphävs och lagen om miljöskadefonden träder i kraft den 1 januari 2025. Bestämmelsen gäller ansvarsfördelningen mellan försäkringsbolagen och Miljöförsäkringscentralen vid finansieringen av de höjningar som avses i 21 § om indexjusteringar i lagen om miljöskadeförsäkring.

Fördelningssystemet är avsett att finansieras med årliga försäkringspremier som inte längre tas ut efter upphävandet av lagen om miljöskadeförsäkring. Miljöförsäkringscentralen och försäkringsbolagen svarar i vilket fall som helst för betalningen av indexförhöjningar enligt lagen, så avslutandet av fördelningssystemet har ingen betydelse för eventuella skadelidande.

I det nya 2 mom. föreskrivs om tillämpningen av de bestämmelser i lagen om miljöskadeförsäkring som gäller Miljöförsäkringscentralen (6 § och 7 § 1–2 och 4 mom.) efter det att lagen har upphävts till dess att det sista ersättningsanspråket som har framställts hos försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft. Det är inte möjligt att ge ett exakt datum för denna tidpunkt. Anspråk på ersättning ska riktas till försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen senast inom fem år efter ikraftträdandet av lagen om miljöskadefonden. Behandlingen av ett ersättningsärende kan dock fortsätta också efter 2029, i synnerhet om ersättningsyrkandet framställs först i slutet av 2029. Den särskilda uppgift som föreskrivs i 18 § 4 mom. i lagen om miljöskadeförsäkring och som förutsätter Finansinspektionens sakkunskap i exceptionella situationer där ersättningar betalas ska fortsätta under samma övergångsperiod.

Den föreslagna bestämmelsen är en teknisk korrigerings genom vilken det säkerställs att Miljöförsäkringscentralens verksamhet fortsätter samt att bestämmelserna om Miljöförsäkringscentralens och dess medlemmars ansvar tillämpas under övergångsperioden. Verksamheten vid Miljöförsäkringscentralens delegation (7 § 3 mom. i lagen om miljöskadeförsäkring) upphör dock när upphävandet av lagen om miljöskadeförsäkring träder i kraft den 1 januari 2025. Delegationen har till uppgift att upprätthålla samarbetet mellan medlemsbolagen och olika intressentgrupper inom miljöskadeförsäkringen (RP 82/1997 rd). Denna verksamhet behöver inte fortsätta under övergångsperioden.

I det nya 3 mom. föreskrivs om tillämpningen av 9 § i miljöskadeförsäkringslagen, som gäller försummelse av försäkringsskyldigheten, efter att lagen om miljöskadefonden har trätt i kraft. Försäkringsskyldigheten gäller till utgången av 2024, men försummelser i att uppta försäkring kan framkomma först senare, med en fördröjning på också över ett år. Miljöförsäkringscentralen ska därför ha behörighet att bestämma att en sammanslutning som försummat att uppta försäkring ska betala gottgörelse enligt 9 § i lagen om miljöskadeförsäkring ännu efter ikraftträdandet av lagen om miljöskadefonden till och med den 31 december 2026.

I det nya 4 mom. förtydligas miljöförsäkringsnämndens ställning efter det att försäkringssystemet har upphört. Miljöförsäkringsnämnden har inrättats för att förenhetliga ersättningspraxis i fråga om miljöskador (RP 82/1997 rd). Miljöförsäkringsnämndens verksamhet fortsätter till utgången av den mandatperiod för vilken nämnden har utnämnts av statsrådet. Nämndens pågående treårsperiod löper ut den 14 juni 2026. Nämndens verksamhet upphör efter utgången av mandatperioden. Även om behandlingen i nämnden också ligger i ändringssökandens intresse, bland annat på grund av att behandlingen är avgiftsfri, finns det med tanke på förenhetligandet av ersättningspraxis eller någon annan grund inget nödvändigt behov av att fortsätta nämndens verksamhet under övergångsperioden och av de lagstiftningsåtgärder och administrativa arrangemang som behövs för detta. För att miljöförsäkringsnämnden ska hinna behandla de ansökningar som lämnats in till nämnden innan nämndens verksamhet upphör, ska en rekommendation kunna sökas hos nämnden fram till och med den 31 december 2025. Förordningen om miljöförsäkringsnämnden föreslås förbli i kraft till utgången av nämndens mandatperiod.

I det nya 3 mom. preciseras det också att efter ikraftträdandet av lagen om miljöskadefonden kan talan som gäller ersättning enligt 23 § i lagen om miljöskadeförsäkring väckas vid tingsrätten oberoende av om Miljöförsäkringsnämnden har yttrat sig om ersättningsbeslutet eller inte. Rätten att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol som

är behörig enligt lag ingår i rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen. Bestämmelsen behövs också för att nämndens verksamhet inte längre ska fortsätta efter utgången av den pågående treårsperioden.

Till 38 § 3 mom. i den gällande lagen om miljöskadefonden fogas en bestämmelse om sökande av ändring i beslut av fondens styrelse om anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring. Ändring söks genom begäran om omprövning på samma sätt som i samband med fondens andra beslut om ersättning (31 § i lagen om miljöskadefonden). Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

7.2 Lagen om upphävande av 68 § 2 mom. 3 punkten i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen

I 68 § 2 mom. 3 punkten i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021) hänvisas till lagen om oljeskyddsfonden. Bestämmelsen hänför sig till slopandet av återkrav av statsunderstöd, och den upphävs. Författningen om upphävande avses träda i kraft samtidigt vid tidpunkten för upphävandet av bestämmelserna om oljeskyddsfonden, det vill säga den 1 januari 2025.

7.3 Lagen om upphävande av 5 § 15 punkten i lagen om Finansinspektionen

Enligt 5 § 15 punkten i lagen om Finansinspektionen avses med andra finansmarknadsaktörer i lagen om Finansinspektionen Miljöförsäkringscentralen. Bestämmelsen föreslås bli upphävd. Finansinspektionens uppgift enligt lagen om miljöskadeförsäkring att svara för tillsynen över de förfaranden som ska iaktas i Miljöförsäkringscentralens ersättnings- och försäkringsverksamhet och över försäkringsmatematiska faktorer (7 § 5 mom.) upphör den 1 januari 2025, när upphävandet av lagen om miljöskadeförsäkring träder i kraft den 1 januari 2025. När det gäller tillsynen över Miljöförsäkringscentralen kan som tillräckliga rättsskyddsgarantier under övergångsperioden betraktas de högsta laglighetsövervakarna, som vid behov kan stödja sig på utredningar som begärs av Finansinspektionen eller andra aktörer.

I propositionen föreslås det att Finansinspektionens särskilda uppgift enligt lagen om miljöskadeförsäkring att besluta om betalning av ersättning endast delvis (18 § 4 mom.) trots upphävandet av lagen om miljöskadeförsäkring ska fortsätta till dess att det sista anspråket på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft. Bestämmelsen gäller ett förfarande i situationer där det maximala ersättningsbeloppet inte räcker till för utbetalning av full ersättning för alla de skador som anmälts under en och samma försäkringsperiod. Det är inte fråga om en egentlig tillsynsuppgift som anvisats Finansinspektionen. Bestämmelserna i 3 § 2 mom. 8 punkten i lagen om Finansinspektionen innefattar mer allmänt fullgörandet av Finansinspektionens övriga i lag angivna uppgifter.

Författningen om upphävande avses träda i kraft den 1 januari 2025.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Den förordning om miljöförsäkringsnämnden som utfärdats med stöd av 22 § i lagen om miljöskadeförsäkring upphör att gälla när lagen om miljöskadeförsäkring upphävs den 1 januari 2025. I propositionen föreslås det att förordningen förblir i kraft till utgången av miljöförsäkringsnämndens mandatperiod, det vill säga till och med den 14 juni 2026.

I 7 § 11 punkten i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna hänvisas det till lagen om oljeskyddsfonden. Punkten i förordningen hänför sig till vissa uppgifter som gäller oljeskyddsfonden inom verksamhetsområdet för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birka-land, och den föreslås bli upphävd. Författningen om upphävande avses träda i kraft samtidigt vid tidpunkten för upphävandet av bestämmelserna om oljeskyddsfonden, det vill säga den 1 januari 2025.

9 Ikraftträdande

Lagen om ändring av lagen om miljöskadefonden avses träda i kraft den 1 december 2024. Lagen om upphävande av 68 § 2 mom. 3 punkten i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen, lagen om upphävande av 5 § 15 punkten i lagen om Finansinspektionen och statsrådets förordning om upphävande av 7 § 11 punkten i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna avses träda i kraft den 1 januari 2025. Det föreslås att förordningen om miljöförsäkringsnämnden förblir i kraft till och med den 14 juni 2026.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Miljöskadefonden är en i 87 § i grundlagen avsedd fond utanför statsbudgeten. För att ett lagförslag om en väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål ska godkännas krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna. I propositionen är det inte fråga om en väsentlig utvidgning av miljöskadefonden eller dess användningsändamål. De ändringar som föreslås i propositionen är i huvudsak preciseringar av teknisk karaktär i övergångsbestämmelserna i lagen om miljöskadefonden.

Rätten att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol som är behörig enligt lag ingår i rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen. Rätten tillgodoses genom propositionens förslag om att väckande av talan om ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring inte förutsätter ett yttrande av miljöförsäkringsnämnden (GrUU 70/2018 rd). Rättsskyddskraven enligt 21 § i grundlagen uppfylls också av den bestämmelse som fogas till 38 § 3 mom. i den gällande lagen om miljöskadefonden och som gäller sökande av ändring i beslut av fondens styrelse i fråga om anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om miljöskadefonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om miljöskadefonden (1262/2022) 38 § och
fogas till 37 § nya 6 och 7 mom. som följer:

37 §

Övergångsbestämmelser som gäller oljeskyddsfonden

Bestämmelserna om oljeskyddsfondens styrelse och personal i 4 § 1—2 mom., styrelsens uppgifter i 22 § 1 mom., bokföring, betalningsrörelse och bokslut i 23 §, revision i 24 § och tjänsteansvar och tillämpningen av bestämmelserna om allmän förvaltning i 28 § i den upphävda lagen om oljeskyddsfonden samt bestämmelserna om oljeskyddsfondens styrelse och personal i 4—5 § och 7—9 § i statsrådets förordning om oljeskyddsfonden (1409/2004) tillämpas trots 35 § 2 mom. i denna lag till dess att oljeskyddsfondens sista bokslut har behandlats i enlighet med lagen om oljeskyddsfonden.

Mandattiden för medlemmarna i oljeskyddsfondens styrelse när denna lag träder i kraft fortsätter till och med den 30 april 2025.

38 §

Övergångsbestämmelser som gäller miljöskadeförsäkringen

På en miljöskada som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om miljöskadeförsäkring och som orsakats före ikraftträdandet av denna lag samt på kostnaderna för avvärijande av en sådan skada och för återställande av miljön i sitt tidigare skick tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om inte något annat följer av 2—6 mom.

Bestämmelserna om Miljöförsäkringscentralen och dess medlemmars ansvar i 6 § i lagen om miljöskadeförsäkring, Miljöförsäkringscentralens förvaltning samt tillsynen över centralen i 7 § 1—2 och 4 mom. i den lagen och Finansinspektionens beslut om betalning av ersättning i vissa situationer i 18 § 4 mom. i den lagen tillämpas trots 35 § 2 mom. i denna lag till dess att det sista ersättningsanspråket mot försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Bestämmelserna om försummelse av försäkringsskyldigheten i 9 § i lagen om miljöskadeförsäkring tillämpas trots 35 § 2 mom. i denna lag till och med den 31 december 2026.

Efter ikraftträdandet av denna lag fortsätter verksamheten för den miljöförsäkringsnämnd som avses i 22 § i lagen om miljöskadeförsäkring sin verksamhet till utgången av den mandatperiod för vilken nämnden har tillsatts, det vill säga till och med den 14 juni 2026. Nämndens rekommendation om ersättning för miljöskador kan sökas till och med den 31 december 2025. Efter ikraftträdandet av denna lag kan talan som gäller ersättning enligt 23 § i lagen om miljöskadeförsäkring väckas vid tingsrätten oberoende av om Miljöförsäkringsnämnden har yttrat sig om ersättningsbeslutet eller inte. Förordningen om miljöförsäkringsnämnden (1177/1998) förblir trots 35 § 2 mom. i denna lag i kraft till och med den 14 juni 2026.

Efter ikraftträdandet av denna lag ska anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring framställas skriftligen hos försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen senast inom fem år från ikraftträdandet. Anspråket på ersättning anses då ha framställts under miljöskadeförsäkringens sista försäkringsperiod. Av de anspråk på ersättning som framförts under den sista försäkringsperioden och inom de fem år som följer efter ikraftträdandet av denna lag betalas för ett försäkringsfall ersättning till ett belopp av högst 6 miljoner euro, och för två eller flera försäkringsfall betalas ersättning till ett belopp av högst 10 miljoner euro sammanlagt.

Efter ikraftträdandet av denna lag kan anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring framställas skriftligen hos miljöskadefonden efter den tidsfrist på fem år som avses i 5 mom. Anspråket på ersättning ska dock framställas hos miljöskadefonden inom tio år från ikraftträdandet av denna lag. För ett fall som ligger till grund för ett anspråk på ersättning betalas högst 6 miljoner euro i ersättning, och för två eller flera fall som ligger till grund för ett anspråk på ersättning som framställts hos miljöskadefonden betalas sammanlagt högst 10 miljoner euro i ersättning. Omprövning av styrelsens beslut om ersättning får begäras.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om upphävande av 68 § 2 mom. 3 punkten i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021) 68 § 2 mom. 3 punkten.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

Lag om upphävande av 5 § 15 punkten i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 5 § 15 punkten, sådan den lyder i lag 752/2012.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 20

Statsminister

Petteri Orpo

Miljö- och klimatminister Kai Mykkänen

1.

Lag

om ändring av lagen om miljöskadefonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om miljöskadefonden (1262/2022) 38 § och
fogas till 37 § nya 6 och 7 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §

37 §

Övergångsbestämmelser som gäller oljeskyddsfonden

Övergångsbestämmelser som gäller oljeskyddsfonden

Bestämmelserna om oljeskyddsfondens styrelse och personal i 4 § 1—2 mom., styrelsens uppgifter i 22 § 1 mom., bokföring, betalningsrörelse och bokslut i 23 §, revision i 24 § och tjänsteansvar och tillämpningen av bestämmelserna om allmän förvaltning i 28 § i den upphävda lagen om oljeskyddsfonden samt bestämmelserna om oljeskyddsfondens styrelse och personal i 4—5 § och 7—9 § i statsrådets förordning om oljeskyddsfonden (1409/2004) tillämpas trots 35 § 2 mom. i denna lag till dess att oljeskyddsfondens sista bokslut har behandlats i enlighet med lagen om oljeskyddsfonden.

Mandattiden för medlemmarna i oljeskyddsfondens styrelse när denna lag träder i kraft fortsätter till och med den 30 april 2025.

38 §

38 §

Övergångsbestämmelser som gäller miljöskadeförsäkringen

Övergångsbestämmelser som gäller miljöskadeförsäkringen

På en miljöskada som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om miljöskadeförsäkring och som orsakats före ikraftträdandet av denna lag samt på kostnaderna för avvärjande

På en miljöskada som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om miljöskadeförsäkring och som orsakats före ikraftträdandet av denna lag samt på kostnaderna för avvärjande

Gällande lydelse

av en sådan skada och för återställande av miljön i sitt tidigare skick tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om inte något annat följer av 2 eller 3 mom.

Efter ikraftträdandet av denna lag ska anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring framställas skriftligen hos försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen senast inom fem år från ikraftträdandet. Anspråket på ersättning anses då ha framställts under miljöskadeförsäkringens sista försäkringsperiod. Av de anspråk på ersättning som framförts under den sista försäkringsperioden och inom de fem år som följer efter ikraftträdandet av denna lag betalas för ett försäkringsfall ersättning till ett belopp av

Föreslagen lydelse

av en sådan skada och för återställande av miljön i sitt tidigare skick tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet, om inte något annat följer av 2—6 mom.

Bestämmelserna om Miljöförsäkringscentralen och dess medlemmars ansvar i 6 § i lagen om miljöskadeförsäkring, Miljöförsäkringscentralens förvaltning samt tillsynen över centralen i 7 § 1—2 och 4 mom. i den lagen och Finansinspektionens beslut om betalning av ersättning i vissa situationer i 18 § 4 mom. i den lagen tillämpas trots 35 § 2 mom. i denna lag till dess att det sista ersättningsanspråket mot försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Bestämmelserna om försummelse av försäkringsskyldigheten i 9 § i lagen om miljöskadeförsäkring tillämpas trots 35 § 2 mom. i denna lag till och med den 31 december 2026.

Efter ikraftträdandet av denna lag fortsätter verksamheten för den miljöförsäkringsnämnd som avses i 22 § i lagen om miljöskadeförsäkring sin verksamhet till utgången av den mandatperiod för vilken nämnden har tillsatts, det vill säga till och med den 14 juni 2026. Nämndens rekommendation om ersättning för miljöskador kan sökas till och med den 31 december 2025. Efter ikraftträdandet av denna lag kan talan som gäller ersättning enligt 23 § i lagen om miljöskadeförsäkring väckas vid tingsrätten oberoende av om Miljöförsäkringsnämnden har yttrat sig om ersättningsbeslutet eller inte. Förordningen om miljöförsäkringsnämnden (1177/1998) förblir trots 35 § 2 mom. i denna lag i kraft till och med den 14 juni 2026.

Efter ikraftträdandet av denna lag ska anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring framställas skriftligen hos försäkringsgivaren eller Miljöförsäkringscentralen senast inom fem år från ikraftträdandet. Anspråket på ersättning anses då ha framställts under miljöskadeförsäkringens sista försäkringsperiod. Av de anspråk på ersättning som framförts under den sista försäkringsperioden och inom de fem år som följer efter ikraftträdandet av denna lag betalas för ett försäkringsfall ersättning till ett belopp av

Gällande lydelse

högst 6 miljoner euro, och för två eller flera försäkringsfall betalas ersättning till ett belopp av högst 10 miljoner euro sammanlagt.

Efter ikraftträdandet av denna lag kan anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring framställas skriftligen hos miljöskadefonden efter den tidsfrist på fem år som avses i 2 mom. Anspråket på ersättning ska dock framställas hos miljöskadefonden inom tio år från ikraftträdandet av denna lag. För ett fall som ligger till grund för ett anspråk på ersättning betalas högst 6 miljoner euro i ersättning, och för två eller flera fall som ligger till grund för ett anspråk på ersättning som framställts hos miljöskadefonden betalas sammanlagt högst 10 miljoner euro i ersättning.

Föreslagen lydelse

högst 6 miljoner euro, och för två eller flera försäkringsfall betalas ersättning till ett belopp av högst 10 miljoner euro sammanlagt.

Efter ikraftträdandet av denna lag kan anspråk på ersättning enligt lagen om miljöskadeförsäkring framställas skriftligen hos miljöskadefonden efter den tidsfrist på fem år som avses i 5 mom. Anspråket på ersättning ska dock framställas hos miljöskadefonden inom tio år från ikraftträdandet av denna lag. För ett fall som ligger till grund för ett anspråk på ersättning betalas högst 6 miljoner euro i ersättning, och för två eller flera fall som ligger till grund för ett anspråk på ersättning som framställts hos miljöskadefonden betalas sammanlagt högst 10 miljoner euro i ersättning. *Omprövning av styrelsens beslut om ersättning får begäras.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om upphävande av 7 § 11 punkten i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna förordning upphävs i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralerna (1373/2018) 7 § 11 punkten, sådan den lyder i förordning 601/2020.

2 §
Denna förordning träder i kraft den 20 .